

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
School Administrators' Good Governance-Based Administration with in 20th
Education Management Network Under Surin Elementary
Education Service Area Office 3

วาทีน เพียรศิริ*

Watin Piensiri

ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์**

Dr.Kittayakorn Ladawan

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์ทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีความเชื่อมั่น 0.979 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และคำนวณจากสูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t (t-test for Independent Sample) และค่า F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดจนถึงค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านหลักคุณธรรม 2) ด้านหลักนิติธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความรับผิดชอบ 5) ด้านหลักความคุ้มค่า และ 5) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

**อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ ต่างกัน พบว่า โดยรวม บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีอายุ และประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ด้านหลักนิติธรรม ควรมีเกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่ชัดเจน ในการประเมินผลงานหรือความดีความชอบและควรมีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างจริงจังและชัดเจน ควรมีมาตรฐานในการกำหนดกรอบเวลาปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

3.2 ด้านหลักคุณธรรม ควรตักเตือนผู้มาทำงานสายและยกย่องผู้ที่เสียสละเวลาให้แก่ทางราชการและควรปฏิบัติต่อบุคลากรในโรงเรียนอย่างเสมอภาคทั้งในการยอย่องและการตักเตือน ควรเปิดใจรับฟังปัญหาจากผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส ควรมีการปรับปรุงข้อมูลของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน และนำไปใช้ได้อย่างสะดวก และ ควรมีการสำรวจความต้องการวัสดุ/พัสดุ ในแต่ละห้องทุกๆห้องเรียน

3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรนำข้อเสนอแนะหรือปัญหาของผู้ปกครอง มาปรับปรุงในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาตามสภาพจริงควรมีการประชุมและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการและงบประมาณ

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบควรมีแผนการประชุมสามัญประจำเดือนให้ชัดเจน ควรให้ความสำคัญปัญหาในโรงเรียนมาก่อนองค์กรอื่น ควรกระจายงาน/กิจกรรมต่างๆ ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม

3.6 ด้านความคุ้มค่า วัสดุสิ้นเปลืองควรมีการวางแผนการใช้งานที่ชัดเจน ในแต่ละภาคเรียน บางกิจกรรมที่ไม่สำคัญต่อการเรียน ควรประหยัดงบประมาณเพื่อใช้ในส่วนที่สำคัญกว่า

คำสำคัญ : 1. การบริหาร 2. หลักธรรมาภิบาล 3. ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

This research served the purposes: 1) to study personnel's opinions on school administrators' good governance-based administration within 20th education management network under Surin Elementary Education Service Area Office 3, 2) to compare the former's genders, ages and working experiences-classified opinions on the latter's good governance-based administration within the preceding education management network, 3) to collect suggestions for enhancing good governance-based administration within it. The sampling group employed for conducting the research numbered 120 educational personnel. The research tool was the five-rating scale questionnaire handout endowed with the reliability at 0.98 Data were analyzed through the computer software package to find frequency,

percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test (Independent Sample) and F-test (One-Way ANOVA).

Results of the research have unveiled the following findings:

1. Educational personnel's opinions on school administrators' good governance-based administration within 20th education management network have been rated at the high scale in the overall aspect, as has each of six aspects taken into account. The six aspects placed in descending order of means are: 1) moral, 2) rule of law, 3) transparency, 4) accountability, 5) value of money, and 6) participation.

2. The comparative results of the former's opinions on the latter's good governance-based administration within 20th education management network have confirmed that their different genders show no difference in their opinions in the overall aspect, whereas their different ages and working experiences have proven the opposite, with the statistical significance level at 0.05.

3. Suggestions:

3.1 Rule of law. School administrators should have the clear criteria

Or indicators for evaluating personnel's work performance towards promotion and pay rise. Practically, they have to realistically and clearly impose rules and regulations. Administratively, they must set the clear time frame for working.

3.2 Moral. They should reprimand late comers for working and laud those devoting their time to state services, treating them equally well for reprimanding and lauding. Morally, they should be open-minded to take on board the subordinate's problems at every level.

3.3 Transparency. They must have schools' data updated and can be used at ones' disposal. Requirements for classroom materials in every room should be thoroughly surveyed.

3.4 Participation. Student guardians' suggestions/problems should be used to redress annual operational plans so that such plans conform to authenticity of problems. Meanwhile, school administrators should call meetings to arrange the preceding plans and let every sector participate in proposing projects and the budget.

3.5 Accountability. School administrators should set the exact date for the monthly meeting. Above all, they must prioritize schools' burdens more than other agencies'. Even importantly, they should distribute school tasks/activities to let everyone participate.

3.6 Value of money. They must have a definite planning for using waste materials in each school semester. Still, some unnecessary school activities must be exempted, for saving the school budget to spend on a far more important activity is vital.

Keywords : 1. Administration 2. Good Governance 3. School Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สังคมไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางด้านการศึกษาเนื่องจากคนเป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนาขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจร่างกายความรู้ และทักษะความสามารถ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 47) อย่างไรก็ตาม แม้จะตระหนักดีว่าการศึกษาคือเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศไทย แต่การพัฒนาการกลับประสบปัญหาตลอดมา ซึ่งสาเหตุของปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกลไกบริหารจัดการของภาครัฐ มีความไม่เหมาะสมหลายประการ ทำให้การบริหารจัดการภาครัฐขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส จากปัญหาดังกล่าว จึงได้เกิดความพยายามในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ ภายใต้หลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักความมีส่วนร่วม ซึ่งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบการบริหารจัดการทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 23) ได้กำหนดให้สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างรวดเร็ว คล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศไทย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายไปสู่การปฏิบัติผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการบริหาร การศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานและเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาไปปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะของผู้ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สมชาย เทพแสง, 2549, หน้า 24) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังพบว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแกนนำสำคัญนั้น มีการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพียงในระยะเริ่มต้นและผู้บริหารสถานศึกษายังคงบริหารด้วยวัฒนธรรมของการทำงานแบบเดิม ยึดตัวบุคคล คือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักมากกว่าการทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดปัญหาการร้องเรียนถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรม ความไม่โปร่งใสในเรื่องของการบริหารงานการเงินและการพัสดุ ขาดการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่างๆ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการในสถานศึกษา (ธีระ รุณเจริญ, 2548, หน้า 15) ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาตามกรอบภาระงานของสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลักและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับใด เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลจะนำมาเป็นสารสนเทศให้กับผู้บริหารและ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสังคมและประเทศชาติอย่างสูงสุดต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 172 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากแบบทดแทน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน 6 ด้าน ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมี คำตอบให้เลือกตามระดับความคิดเห็น จำนวน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือโดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หนังสือ เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดเป็นกรอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ทำการวิจัย และหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) เพื่อพิจารณาว่าดัชนี (Index) ที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ มากน้อยเพียงใดหากค่า

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค Cronbach แล้วนำไปขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วน คิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูลซึ่งกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการประเมิน (ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ, 2549, หน้า 65) การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกันโดยใช้ t-test ใช้ทดสอบ สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบบุคลากรที่มี อายุ และประสบการณ์

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 78.30 และ เพศชาย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 มีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 31.17 รองลงมาคือช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 และช่วงอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 ส่วนช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 มีประสบการณ์ทำงานอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาคือประสบการณ์ 1 – 10 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 คน และ ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 21 ปีขึ้นไป มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50

4.2 ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.39, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็น ระดับสูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม (\bar{x} = 4.59, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม (\bar{x} = 4.51, S.D. = 0.39) อยู่ในระดับ มากที่สุด และด้านที่มีระดับความคิดเห็น ระดับต่ำที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม (\bar{x} = 4.39, S.D. = 0.59) อยู่ในระดับมาก

4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น จำแนกตามเพศ ผู้วิจัยใช้สถิติ t- test พบว่าต่างกันเฉพาะด้านหลักความคุ้มค่า ส่วนด้านอื่นๆ รวมทั้งโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

4.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้สถิติ F (F-test) พบว่าระดับความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า แตกต่างกันเฉพาะด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และโดยรวม ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้สถิติ F (F-test) พบว่าระดับความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า แตกต่างกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และโดยรวม ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีลักษณะของนักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพที่มีความรู้ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาและผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้จะต้องผ่านการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารระดับสูงตามหลักเกณฑ์และหลักกาหนดจากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าวทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารสถานศึกษาตลอดจนได้รับทักษะที่จำเป็นและคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ (2554, หน้า 89-91) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร” พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตสายไหมกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตสายไหมกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ บัวชิต (2550, หน้า 100) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ผลการศึกษาพบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบการศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1) ครูผู้สอน จำแนกตาม เพศมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้เกียรติและให้ความสำคัญแก่ครูผู้สอน เท่าเทียมกันทั้งเพศชาย และเพศหญิง และปฏิบัติตนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ และเนื่องจากเป็นงานการสอนและกิจกรรมทั่วไป ที่ไม่ใช่กิจกรรมภาคสนาม และมีการใช้แรงงานของบุคลากร ความคิดเห็นจึงไม่เกิดความแตกต่างระหว่างเพศ ในการบริหารสถานศึกษาซึ่งสอดคล้อง ธวัชพรศร พรหมฉาย. (2557, หน้า 120) ได้ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การ

ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพของบุคลากรได้แก่ เพศจำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ดวงชัย มงคลกุล (2555, หน้า 87- 88) ได้ศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของครูผู้สอนที่มี เพศ อายุ และ ระดับการศึกษา แตกต่างกันพบว่าผู้บริหารและครูเพศ อายุ และ ระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับ ศุภลักษณ์ ประทุมมี (2556, หน้า 77-79) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอลองหาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้วเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอลองหาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้วเขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ

2) ครูผู้สอน จำแนกตาม อายุมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่ ครูผู้สอนที่มีอายุ 31 – 40 ปี สูงกว่า 20 – 30 ปี อายุ 41 – 50 ปี สูงกว่า 20 – 30 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป สูงกว่า อายุ 20 – 30 ปี ที่เป็นเช่นนี้ เพราะครูผู้ สอนที่มีอายุมาก ตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มองการบริหารแบบองค์รวม ทุกๆด้านและมีวัฒนธรรมองค์กรที่เป็น แบบพึงพา ซึ่งแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีอายุ 20 – 30 ปี ซึ่งพูดได้ว่าพึ่งจะจบการศึกษา และบรรจุเป็นครู ยังไม่นาน จึงมองการบริหารแบบพี่น้องและพึ่งพาอาศัยกัน ว่าไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชพรศร พรหมฉาย (2557, หน้า 120) ได้ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก 2)ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน 3)ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารจำแนกตาม สถานภาพของบุคลากรได้แก่อายุจำแนกเป็นอายุ 40 ปีขึ้นไปและอายุต่ำกว่า 40 ปีแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ครูผู้สอน จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิ บาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม แตกต่างกันซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์มาก ย่อมผ่านการ

บริหารจากผู้บริหารมาหลายคน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ที่มีวัฒนธรรมองค์กรเดียวกันคล้ายๆ กัน แต่มีผู้บริหารไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบในการบริหาร จึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งต่างจาก ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแตกต่างไปจากครูที่มีประสบการณ์มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลลันท์ พรหมพิไลย์ (2557, หน้า 81) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการบริหารตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการศึกษา พบว่าสภาพการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุดปัญหาการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า ผู้บริหารไม่ดำเนินการพัฒนางานตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ขาดการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้ายและโอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่เหมาะสม และไม่เป็นธรรม และปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาด้วยความไม่ เสมอภาค และผู้บริหารไม่จัดให้มีการปรับปรุง ข้อมูลสารสนเทศ ให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน และพร้อมที่จะเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป และไม่มีระบบการดูแลรักษาทรัพยากรของสถานศึกษาผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หรือใหญ่พิเศษ มีการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี มีการดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมชาติ โดยภาพรวม แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ถึง 20 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.1.1 ด้านหลักนิติธรรม ควรมีเกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่ชัดเจน ในการประเมินผลงานหรือความดีความชอบ และ ควรมีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างจริงจังและชัดเจน ควรมีมาตรฐานในการกำหนดกรอบเวลาปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

6.1.2 ด้านหลักคุณธรรม ควรตักเตือนผู้มาทำงานสาย และยกย่องผู้ที่เสียสละเวลาให้แก่ทางราชการ และ ควรปฏิบัติต่อบุคลากรในโรงเรียนอย่างเสมอภาคทั้งในการยกย่องและการตักเตือน ควรเปิดใจรับฟังปัญหาจากผู้บังคับบัญชาทุกระดับ

6.1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ควรมีการปรับปรุงข้อมูลของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันและนำไปใช้ได้อย่างสะดวก และ ควรมีการสำรวจความต้องการวัสดุ/พัสดุ ในแต่ละห้องทุกๆห้องเรียน

6.1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรนำข้อเสนอแนะหรือปัญหาของผู้ปกครอง มาปรับปรุงในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาตามสภาพจริง ควรมีการประชุมและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และให้ทุกๆฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการและงบประมาณ

6.1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีแผนการประชุมสามัญประจำเดือนให้ชัดเจน ควรให้ความสำคัญปัญหาในโรงเรียนมาก่อนองค์กรอื่น ควรกระจายงาน/กิจกรรมต่างๆ ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม

6.1.6 ด้านความคุ้มค่า วัสดุสิ้นเปลืองควรมีการวางแผนการใช้งานที่ชัดเจน ในแต่ละภาคเรียน บางกิจกรรมที่ไม่สำคัญต่อการเรียน ควรประหยัดงบประมาณเพื่อใช้ในส่วนที่สำคัญกว่า

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ในแต่ละระดับใน แต่ละเขต

6.2.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

6.2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการวางแผนและการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

6.2.4 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2554). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ **ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคาแหง.

ดวงชัย มงคลกุล. (2555). **การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธวัชพร ศรพรหมฉาย. (2557). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ธีระ รุญเจริญ (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง. ไพฑูรย์ บัวชิต. (2550). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- วิมลพันธ์ พรหมพิไสย์. (2557). **สภาพปัญหาการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ศุภลักษณ์ ประทุมมี. (2556). **การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอคลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- สมชาย เทพแสง. (2549, เมษายน) . “แบบของผู้บริหาร,” ในวิทยานิพนธ์. ปีที่ 100 (ฉบับที่ 1) : หน้า 24-26.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.**